

PHÂN TÍCH CÁC YẾU TỐ CẤU THÀNH NĂNG LỰC CẠNH TRANH ĐIỂM ĐẾN DU LỊCH ĐÀ LẠT

*Analyzing the determinants of Da Lat's tourism
destination competitiveness*

TẠ TUỜNG VI* - NGUYỄN QUỐC NGHI** - HỒ THỊ HƯƠNG LAN***

Tóm tắt: Bài viết phân tích các yếu tố cấu thành năng lực cạnh tranh của điểm đến du lịch Đà Lạt, từ đó đề xuất giải pháp phát triển bền vững và củng cố vị thế trên thị trường du lịch khu vực và quốc tế. Phương pháp Delphi được áp dụng với sự tham gia của 36 chuyên gia qua các vòng khảo sát ẩn danh, sử dụng các chỉ số thống kê và tỷ lệ đồng thuận để đánh giá mức độ thống nhất về các yếu tố cạnh tranh. Kết quả xác định tám yếu tố cốt lõi, bao gồm: i) nguồn lực tự nhiên; ii) di sản văn hóa; iii) cơ sở hạ tầng; iv) môi trường kinh doanh; v) quản lý điểm đến; vi) nguồn nhân lực; vii) chất lượng và tiện ích công cộng; viii) tính độc đáo của điểm đến cấu thành năng lực cạnh tranh điểm đến. Những phát hiện của nghiên cứu nhằm bảo tồn tài nguyên, cải thiện cơ sở hạ tầng, nâng cao chất lượng nhân lực, tối ưu hóa quản lý và duy trì tính độc đáo để tăng cường trải nghiệm du khách, nâng cao năng lực cạnh tranh điểm đến trong bối cảnh phát triển du lịch bền vững tại Đà Lạt.

Từ khóa: năng lực cạnh tranh du lịch; yếu tố cấu thành; Delphi; điểm đến; Đà Lạt.

Abstract: This study aims to analyze the constituent factors of the competitive capacity of Da Lat as a tourism destination, proposing solutions for sustainable development and strengthening its position in regional and international tourism markets. The Delphi method was employed with the participation of 36 experts through anonymous survey rounds, utilizing statistical indicators and consensus rates to evaluate the level of agreement on competitive factors. The results identified eight core factors, including i) natural resources; ii) cultural heritage; iii) infrastructure, iv) business environment; v) destination management; vi) human resources; vii) quality and public amenities; viii) destination uniqueness, which form the competitive capacity of the destination. The findings aim to promote the conservation of resources, improvement of infrastructure, enhancement of human resource quality, optimization of management, and maintenance of uniqueness to enhance tourist experiences and elevate the competitive capacity of Da Lat within the context of sustainable tourism development.

Keywords: tourism competitiveness; constituent factors; Delphi; destination; Da Lat.

1. Đặt vấn đề

Du lịch là một ngành kinh tế quan trọng, góp phần vào sự phát triển kinh tế, xã hội của nhiều quốc gia, bao gồm Việt Nam. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cạnh tranh ngày càng khốc liệt, năng lực cạnh tranh (NLCT) của các điểm đến du lịch trở thành yếu tố cốt lõi để thu hút du khách, duy trì thị phần và đạt được sự phát triển bền vững. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng NLCT không chỉ dựa vào tài nguyên tự nhiên hay văn hóa, mà còn phụ thuộc vào cơ sở hạ tầng, quản lý điểm đến, chính sách du lịch và khả năng

thích ứng với các xu hướng hiện đại như chuyển đổi số và du lịch bền vững.

Do đó, việc phân tích các yếu tố cấu thành nhằm xác định và nâng cao NLCT là nhiệm vụ thiết yếu để đảm bảo sự phát triển lâu dài của ngành Du lịch. Đà Lạt, thuộc tỉnh Lâm Đồng, là một điểm du lịch trọng điểm của vùng Tây Nguyên và Việt Nam, nổi bật với khí hậu ôn hòa, cảnh quan thiên nhiên độc đáo và di sản văn hóa đa dạng. Tuy nhiên, dù sở hữu nhiều lợi thế, Đà Lạt đang đối mặt với những thách thức lớn trong việc duy trì vị thế cạnh tranh, như áp

* NCS, Trường Du lịch, Đại học Huế

** TS, Trường Kinh tế, Đại học Cần Thơ

*** TS, Trường Đại học Kinh tế, Đại học Huế

lực từ các điểm đến khác trong khu vực ASEAN, hạn chế về hạ tầng giao thông, thiếu các sản phẩm du lịch đa dạng để kéo dài thời gian lưu trú, cùng tình trạng quá tải vào mùa cao điểm và sự chưa đồng bộ trong quản lý điểm đến. Những vấn đề này đòi hỏi một đánh giá khoa học và toàn diện để xác định điểm mạnh cần phát huy và điểm yếu cần khắc phục.

Hiện nay, các nghiên cứu toàn diện về NLCT điểm đến du lịch Đà Lạt vẫn còn thiếu, dẫn đến hạn chế trong việc xây dựng chiến lược phát triển phù hợp. Bài viết cung cấp cơ sở khoa học cho các nhà quản lý và hoạch định chính sách, đồng thời bổ sung cơ sở lý luận về NLCT điểm đến trong bối cảnh Việt Nam, đặc biệt với một địa phương có đặc thù như Đà Lạt, từ đó hỗ trợ định hướng phát triển du lịch bền vững và nâng cao vị thế cạnh tranh trên thị trường khu vực và quốc tế.

2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp Delphi, một công cụ giao tiếp có cấu trúc vào những năm 1950 cho các ứng dụng quân sự, đã được áp dụng rộng rãi trong nhiều lĩnh vực nghiên cứu. Phương pháp này nhằm đạt được sự đồng thuận đáng tin cậy từ một nhóm chuyên gia thông qua các vòng bảng câu hỏi, kết hợp với phản hồi được kiểm soát giữa các vòng để giảm thiểu thiên kiến và thúc đẩy hội tụ ý kiến.

Trong nghiên cứu “Phân tích các yếu tố cấu thành năng lực cạnh tranh điểm đến du lịch Đà Lạt”, phương pháp Delphi được sử dụng để thu thập ý kiến từ 36 chuyên gia thông qua 2 vòng khảo sát ẩn danh từ những nội dung đã hệ thống được qua tổng quan hóa tài liệu và các ý kiến mở nhằm đảm bảo tính khách quan và loại bỏ ảnh hưởng từ cá nhân nổi trội hay áp lực nhóm. Các vòng khảo sát lặp lại cho phép các chuyên gia điều chỉnh quan điểm dựa trên tóm tắt kết quả từ vòng trước, tập trung vào việc xác định và phân tích các yếu tố cốt lõi cấu thành năng lực cạnh tranh của điểm đến du lịch Đà Lạt. Để đánh giá mức độ đồng thuận, các chỉ số thống kê như giá trị trung vị (Median), khoảng tứ phân vị (IQR) và hệ số biến thiên (CV) được sử dụng, cùng với tỷ lệ phần trăm đồng thuận nhằm đảm bảo tính chính xác và khách quan của kết quả.

Phương pháp Delphi được điều chỉnh để phù hợp với bối cảnh nghiên cứu các yếu tố cấu thành NLCT điểm đến du lịch Đà Lạt, nên đòi hỏi sự đồng thuận về các yếu tố cạnh tranh đa diện của một điểm đến. Các chuyên gia tham gia được lựa chọn dựa trên chuyên môn trong lĩnh vực du lịch, quản lý điểm đến

và kinh nghiệm liên quan đến Đà Lạt, đảm bảo ý kiến đóng góp mang giá trị thực tiễn và khoa học. Mẫu chuyên gia có nền tảng học thuật và kinh nghiệm thực tiễn đa dạng, bao gồm 4 Phó Giáo sư (10,81%), 15 Tiến sĩ (40,54%), 15 Thạc sĩ (40,54%) và 3 cử nhân (8,11%), với 64,86% có trên 15 năm công tác. Về trải nghiệm tại Đà Lạt, 86,49% chuyên gia đã đến trên 5 lần, thể hiện sự am hiểu bối cảnh địa phương. Theo cơ quan công tác, 54,05% là học giả/ nghiên cứu viên, 16,22% thuộc quản lý nhà nước và 24,32% từ doanh nghiệp du lịch, phản ánh sự đa dạng góc nhìn từ các bên liên quan. Trong quá trình phân tích, tiêu chí đồng thuận được xác định dựa trên tỷ lệ đồng ý từ 75% trở lên, giá trị trung vị từ 4.0 trở lên (trên thang điểm 1-5), khoảng tứ phân vị không vượt quá 1.0 để đảm bảo sự tập trung của ý kiến và hệ số biến thiên dưới 0.3 để phản ánh mức độ đồng nhất cao. Mặc dù phương pháp này mang lại lợi ích như tính linh hoạt, đồng thuận có cấu trúc và giảm thiểu thiên kiến, việc đảm bảo tính nghiêm ngặt phương pháp luận và áp dụng phù hợp trong bối cảnh nghiên cứu du lịch vẫn là một thách thức cần lưu ý.

Tóm lại, phương pháp Delphi là một công cụ hữu ích để đạt được sự đồng thuận về các yếu tố cấu thành NLCT của điểm đến du lịch Đà Lạt thông qua cách tiếp cận có hệ thống và điều chỉnh phù hợp với bối cảnh nghiên cứu. Kết quả từ quá trình tham vấn chuyên gia cung cấp cơ sở khoa học và thực tiễn, hỗ trợ xây dựng nền tảng cho các chiến lược phát triển du lịch bền vững tại địa phương. Sự đa dạng trong thành phần và kinh nghiệm của các chuyên gia tham gia đảm bảo tính toàn diện của các ý kiến, góp phần nâng cao chất lượng kết quả nghiên cứu. Việc sử dụng các chỉ số thống kê như Median, IQR và CV cùng với tỷ lệ đồng thuận đã giúp đánh giá chính xác mức độ thống nhất của các ý kiến.

3. Kết quả và thảo luận

Quá trình tham vấn chuyên gia được tiến hành với sự tham gia của 36 chuyên gia có chuyên môn sâu rộng trong lĩnh vực du lịch, quản lý điểm đến và kinh nghiệm thực tiễn liên quan trực tiếp đến Đà Lạt, đảm bảo rằng các ý kiến đóng góp mang giá trị khoa học và thực tiễn cao. Các chuyên gia bao gồm các nhà nghiên cứu, nhà quản lý du lịch, đại diện chính quyền địa phương và các doanh nhân hoạt động trong ngành Du lịch tại Đà Lạt, được lựa chọn dựa trên tiêu chí về kinh nghiệm và kiến thức chuyên môn. Dưới đây là bảng biểu thể hiện chi tiết kết quả

từ hai vòng khảo sát Delphi, bao gồm các yếu tố nội tại, tỷ lệ đồng thuận, giá trị trung vị, khoảng tứ phân vị và các ý kiến tiêu biểu từ các chuyên gia.

Yếu tố cấu thành	Vòng	Tỷ lệ đồng ý (%)	Median	IQR	Kết quả
Nguồn lực tự nhiên	1	88,9% (32/36)	4,5	0,5	Đạt
	2	91,7% (33/36)	4,6	0,5	Đạt (thay đổi < 10%)
Di sản văn hóa	1	80,6% (29/36)	4,3	0,8	Đạt
	2	83,3% (30/36)	4,4	0,7	Đạt (thay đổi < 10%)
Cơ sở hạ tầng	1	77,8% (28/36)	4,2	0,9	Đạt
	2	80,6% (29/36)	4,3	0,8	Đạt (thay đổi < 10%)
Môi trường kinh doanh	1	69,4% (25/36)	3,9	1,2	Không đạt
	2	75,0% (27/36)	4,1	0,9	Đạt
Quản lý điểm đến	1	75,0% (27/36)	4,0	1,0	Đạt
	2	86,1% (31/36)	4,4	0,6	Đạt (thay đổi < 10%)
Nguồn nhân lực	1	72,2% (26/36)	3,9	1,1	
	2	83,3% (30/36)	4,2	0,8	Đạt
Chất lượng và tiện ích công cộng	1	66,7% (24/36)	3,8	1,3	Không đạt
	2	77,8% (28/36)	4,1	0,9	Đạt
Tính độc đáo của điểm đến	1	94,4 %	4,7	0,5	Đạt

Bảng 1: Kết quả khảo sát Delphi về các yếu tố cấu thành NLCT điểm đến du lịch Đà Lạt
Nguồn: Kết quả xử lý dữ liệu, 2025

Dựa vào kết quả bảng biểu tập hợp thông tin, có thể nhận định trong vòng tham vấn đầu tiên của phương pháp Delphi, các chuyên gia được cung cấp bảng câu hỏi chi tiết để đánh giá và xác định các yếu tố cung nội tại ảnh hưởng đến NLCT của Đà Lạt, dựa trên khung lý thuyết ban đầu gồm 7 yếu tố. Kết quả cho thấy 4/7 yếu tố đạt đồng thuận với tỷ lệ đồng ý từ 75% trở lên, giá trị trung vị từ 4.0 trở lên và khoảng tứ phân vị không vượt quá 1.0. Các yếu tố đạt đồng thuận bao gồm nguồn lực tự nhiên (88,9%), di sản văn hóa (80,6%), cơ sở hạ tầng (77,8%) và quản lý điểm đến (75,0%). Trong khi đó, các yếu tố

như môi trường kinh doanh (69,4%), nguồn nhân lực (72,2%) và chất lượng tiện ích công cộng (66,7%) chưa đạt đồng thuận do tỷ lệ đồng ý chưa đạt ngưỡng hoặc sự phân tán ý kiến còn cao, thể hiện qua giá trị khoảng tứ phân vị lớn. Các ý kiến chi tiết từ các chuyên gia đã được ghi nhận để làm rõ nguyên nhân, đặc biệt là những hạn chế về chính sách hỗ trợ doanh nghiệp và nhu cầu khai thác bền vững các nguồn lực tự nhiên.

Ở vòng khảo sát thứ hai, sau khi tổng hợp và gửi phản hồi ẩn danh về kết quả vòng 1, các chuyên gia đã xem xét lại quan điểm của mình và đánh giá thêm các yếu tố có thể bị bỏ sót. Một phát hiện quan trọng là sự bổ sung yếu tố “tính độc đáo của điểm đến” với tỷ lệ đồng thuận cao (94,4%, giá trị trung vị 4,7, khoảng tứ phân vị 0,5), được đề xuất từ ý kiến bổ sung ở vòng 1 và đạt sự công nhận mạnh mẽ ở vòng 2. Đồng thời, các yếu tố chưa đạt đồng thuận trước đó như môi trường kinh doanh (75,0%), nguồn nhân lực (83,3%) và chất lượng tiện ích công cộng (77,8%) đều đạt ngưỡng đồng thuận với giá trị trung vị từ 4,0 trở lên và khoảng tứ phân vị dưới 1.0. Kết quả cuối cùng ghi nhận 8/8 yếu tố (100%) đạt đồng thuận, vượt ngưỡng 80%, với mức thay đổi ý kiến giữa hai vòng dưới 10%, đáp ứng tiêu chí dừng khảo sát.

Dựa trên kết quả phân tích từ hai vòng khảo sát Delphi với sự tham gia của 36 chuyên gia, các giải pháp nhằm nâng cao NLCT điểm đến du lịch Đà Lạt cần tập trung vào việc tối ưu hóa 8 yếu tố cốt lõi đã được xác định, bao gồm nguồn lực tự nhiên, di sản văn hóa, cơ sở hạ tầng, môi trường kinh doanh, quản lý điểm đến, nguồn nhân lực, chất lượng và tiện ích công cộng, cùng tính độc đáo của điểm đến.

Đối với nguồn lực tự nhiên và di sản văn hóa, hai yếu tố đạt đồng thuận cao nhất lần lượt là 91,7% và 83,3% ở vòng 2, cần triển khai các chính sách bảo tồn và khai thác bền vững, như hạn chế xây dựng tại các khu vực cảnh quan nhạy cảm và tổ chức các chương trình giáo dục cộng đồng về bảo tồn văn hóa bản địa K’ho.

Đồng thời, việc quảng bá các giá trị độc đáo như khí hậu ôn hòa và kiến trúc Pháp cổ cần được đẩy mạnh thông qua các chiến dịch truyền thông quốc tế, nhằm củng cố bản sắc riêng của Đà Lạt như ý kiến từ các chuyên gia đã nhấn mạnh.

Về các yếu tố hỗ trợ như cơ sở hạ tầng đạt 80,6% đồng thuận ở vòng 2, chất lượng và tiện ích công cộng đạt 77,8%, cùng nguồn nhân lực đạt 83,3%, các giải pháp cần tập trung vào nâng cấp hệ thống giao thông kết nối các điểm du lịch, đầu tư vào các tiện

ích công cộng như bãi đỗ xe và nhà vệ sinh đạt chuẩn, đồng thời triển khai các chương trình đào tạo kỹ năng chuyên sâu cho đội ngũ lao động du lịch, đặc biệt là về ngoại ngữ và phục vụ khách quốc tế.

Đối với môi trường kinh doanh đạt 75,0% và quản lý điểm đến đạt 86,1%, chính quyền địa phương cần xây dựng các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp như ưu đãi thuế và khuyến khích đầu tư, đồng thời phát triển chiến lược quản lý dài hạn nhằm điều phối hiệu quả các nguồn lực và tránh tình trạng quá tải du lịch, như ý kiến chuyên gia đã chỉ ra về nhu cầu quy hoạch không gian và quản lý sức chứa. Những giải pháp này không chỉ cải thiện trải nghiệm du khách mà còn tạo điều kiện cho sự phát triển bền vững của du lịch Đà Lạt.

Tóm lại, việc nâng cao NLCT của Đà Lạt đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa các bên liên quan, từ chính quyền, doanh nghiệp đến cộng đồng địa phương, nhằm khai thác hiệu quả các yếu tố cốt lõi và khắc phục những hạn chế đã được chỉ ra qua khảo sát. Đặc biệt, việc duy trì tính độc đáo của điểm đến đạt 94,4% đồng thuận - yếu tố được đánh giá cao nhất, cần được xem là trọng tâm chiến lược, kết hợp với cải thiện các yếu tố hỗ trợ để tạo ra trải nghiệm du khách toàn diện. Các giải pháp trên, nếu được triển khai đồng bộ và phù hợp với bối cảnh thực tế của Đà Lạt, góp phần củng cố vị thế cạnh tranh của thành phố trên thị trường du lịch trong nước và quốc tế, đồng thời đảm bảo sự cân bằng giữa lợi ích kinh tế, xã hội và môi trường.

4. Kết luận

Nghiên cứu về NLCT của điểm đến du lịch Đà Lạt đã cung cấp những đóng góp cả về lý thuyết và thực tiễn. Về lý thuyết, nghiên cứu bổ sung cơ sở khoa học cho việc phân tích các yếu tố cấu thành NLCT, đặc biệt trong bối cảnh một điểm đến có đặc thù như Đà Lạt, thông qua việc áp dụng phương pháp Delphi để xác định 8 yếu tố cốt lõi. Về thực tiễn, kết quả nghiên cứu và các giải pháp đề xuất, từ bảo tồn tài nguyên đến tối ưu hóa quản lý, cung cấp định hướng cụ thể cho các nhà hoạch định chính sách và quản lý du lịch tại địa phương nhằm thúc đẩy phát triển bền vững và nâng cao vị thế cạnh tranh. Những phát hiện này góp phần tạo nền tảng cho các chiến lược dài hạn, đảm bảo cân bằng giữa lợi ích kinh tế, xã hội và môi trường tại Đà Lạt.

Mặc dù nghiên cứu đã đạt được những kết quả quan trọng, vẫn còn hạn chế về phạm vi áp dụng và chiều sâu phân tích các yếu tố cạnh tranh trong bối cảnh toàn cầu hóa. Các nghiên cứu tương lai cần mở rộng phạm vi khảo sát, đồng thời xem xét ảnh hưởng của các xu hướng hiện đại như chuyển đổi số và biến

đổi khí hậu đến NLCT của Đà Lạt ■

T.T.V - N.Q.N - H.T.H.L

Tài liệu tham khảo

1. Alharbi, M.G. & H.A.E.-W. Khalifa. (2021). *Enhanced fuzzy Delphi method in forecasting and decision-making (Phương pháp Delphi nâng cao trong dự báo và ra quyết định)*. Advances in fuzzy systems.
2. Crouch, G.I. (2007). *Modelling destination competitiveness: A survey and analysis of the impact of competitiveness attributes (Mô hình hóa năng lực cạnh tranh điểm đến: Khảo sát và phân tích tác động của các thuộc tính cạnh tranh)*. Gold Coast, Queensland.
3. Crouch, G.I. & J.R.B. Ritchie. (1999). *Tourism, competitiveness, and societal prosperity (Du lịch, năng lực cạnh tranh và thịnh vượng xã hội)*. Journal of Business Research. 44(3).
4. Dwyer, L. & C. Kim. (2003). *Destination competitiveness: Determinants and indicators (Năng lực cạnh tranh điểm đến: Các yếu tố quyết định và chỉ báo)*. Current Issues in Tourism. 6(5).
5. Goffi, G. (2013). *A Model of tourism destination competitiveness: The case of the Italian destinations of excellence (Mô hình năng lực cạnh tranh điểm đến du lịch: Trường hợp các điểm đến thu hút của Ý)*. Anuario turismo y sociedad. 14.
6. Kozak, M. & M. Rimmington. (1999). *Measuring tourist destination competitiveness: Conceptual considerations and empirical findings (Đo lường năng lực cạnh tranh điểm đến du lịch: Các xem xét khái niệm và phát hiện thực nghiệm)*. International Journal of Hospitality Management. 18(3).
7. Mahmoodi, A., L. Hashemi, N. Javidi Moshtaghin, & N. Javidi Moshtaghin. (2025). *Advancing the Delphi method: A binomial test approach for enhanced environmental consensus analysis (Nâng cao phương pháp Delphi: Tiếp cận kiểm định nhị thức nhằm cải thiện phân tích đồng thuận môi trường)*. Smart and Sustainable Built Environment.
8. Rheeders, T. (2022). *A review of the determinants of tourism destination competitiveness (Tổng quan về các yếu tố quyết định năng lực cạnh tranh điểm đến du lịch)*. Journal of Contemporary Management. 19(2).
9. Ritchie, J.B. & G.I. Crouch. (2003). *The competitive destination: A sustainable tourism perspective (Điểm đến cạnh tranh: Góc nhìn về du lịch bền vững)*. Cabi.
10. Vengesai, S. (2003). *A conceptual model of tourism destination competitiveness and attractiveness (Mô hình khái niệm về năng lực cạnh tranh và sức hấp dẫn của điểm đến du lịch)*. In ANZMAC 2003 Conference Proceedings, Adelaide. Monash University.

Ngày Tòa soạn nhận bài: 9/1/2026; Ngày phản biện, đánh giá, sửa chữa: 19/1/2026; Ngày duyệt bài: 30/1/2026.